

Holst, nyhedsbrev

MARTS 2020

Nyt fra Civilprocessen

Højesteret afsagde i februar 6 afgørelser om procesretlige spørgsmål og Vestre Landsret afgjorde en enkelt, der blev publiceret på landsrettens hjemmeside. Ugeskrift for Retsvæsen har optaget 18 afgørelser om procesretlige spørgsmål til publicering og publiceret yderligere 16, hvoraf de 7 er omtalt i tidligere nyhedsbreve. Endelig er der i Fuldmægtigen og TFA trykt hver to afgørelser, hvoraf en tidligere er omtalt, af almen interesse for de civilprocesinteresserede. hovedparten af disse afgørelser tematisk, og de vigtigste domme og kendelser analyseres kort med henblik på at placere dem i en relevant kontekst.

Retlig interesse

U 2020.xxxx H – Højesterets kendelse af 7. februar 2020 – om retlig interesse i sag om tilbagebetalt lån

Sagsnr. 60/2019

Sagens baggrund, der var en anelse speciel, var i hovedtræk som følger: Kærende (låntager) optog et lån hos indkærede (långiver) med en ganske voldsom rentesats. Da lånet ikke blev betalt, indledte långiver forfølgning ved fogedretten, der fremmede kravet – om end med en betydeligt nedsat rente. Denne afgørelse kærede långiver til landsretten, der hjemviste sagen til fremme med de fulde renteomkostninger.

Låntager betalte herefter den fulde gæld uden forbehold (inklusive opgjorte renter) – men kærede samtidig landsrettens afgørelse med påstand om stadfæstelse af fogedrettens afgørelse. Højesteret fandt på denne baggrund ikke, at der bestod en konkret, aktuel retstvist mellem parterne, og afviste derfor sagen.

Afgørelsen er i tråd med det almindelige kriterie for retlig interesse (således eksempelvis U 2018.2373 V, U 2009.1758 H og U 2004.3051 H vedrørende tvister om »opfyldte« eller

»opgivne« krav), men sagen er alligevel speciel. Havde låntager fået medhold i sit synspunkt, ville betalingen være sket med for stort beløb, og låntager ville herefter givetvis have krav på tilbagebetaling.

Det har for Højesteret øjensynligt været udslagsgivende, at låntager betalte uden tilbagesøgningsforbehold. Synspunktet er besnærende, men ved nærmere eftertanke ikke helt let at følge. Det er således sædvanligt under civile sager – og her har jeg vanskeligt ved at se, at der skulle være afgørende forskelle ift. inkassosager – at en tabende part i én instans betaler, men samtidig anker. I en sådan situation kan jeg ikke erindre at have set eksempler på, at anken er afvist med henvisning til den skete betaling: ankestævningen udgør vel i sig selv et tilbagesøgningsforbehold.

Forklaringen skal måske findes i den processuelle vej mod Højesteret. Låntager havde under kæremålet ikke svaret på henvendelser fra sin advokat og havde ikke efter dennes udtræden afgivet bemærkninger. Kombineret med oplysningen om gældens betaling har det måske været tilstrækkeligt for Højesteret til at konkludere, at låntager faktisk ikke lænere mente at have et krav mod långiver.

U 2020.xxxx SH – Sø- og Handelsrettens dom af 5. december 2019 – prøvelse af patent, der endnu ikke var udstedt

Sagsnr. BS-23836/2019

Sø- og Handelsretten afviste en sag, der »reelt« havde til formål at få prøvet gyldigheden af patenter, for hvilke der på tidspunktet alene var indgivet ansøgning. Da patenterne endnu ikke var udstedt, savnede sagsøger retlig interesse i søgsmålet. Afgørelsen er reelt en udløber af U 2014.3533 H, men flugter herudover med den ret håndfaste praksis, hvorefter sag ikke kan anlægges om påtænkte handlinger.

Lov og ærbarhed

U 2020.xxxx SH – Sø- og Handelsrettens dom af 10. december 2019 – forsøg på at skjule det reelle ejerskab af to kommanditselskaber

Sagsnr. BS-20941/2018 – Sagen er anket til landsretten.

I en tvist om det reelle ejerskab af to danske kommanditselskaber fandt Sø- og Handelsretten, at der af parterne var udfoldet "store bestræbelser på at skjule det reelle ejerskab", herunder ved udfærdigelse af en række til dels modstridende aftaler om proformaejerskab. Efter en samlet vurdering fandt retten, at der var tale om en konflikt, som ikke egnede sig til behandling i en dispositiv, civil sag – men som i stedet skulle underkastes myndighedsbehandling. Sagen blev derfor afvist.

Om Sø- og Handelsretten har ret i vurderingen af, at konflikten egner sig til myndighedsbehandling, falder det uden for min faglige kompetence at sige noget begavet om. Henvisningen til DL 5-1-2 er imidlertid overraskende, i hvert fald i lyset af de valgte præmisser. Det er muligt, at Sø- og Handelsretten har vurderet at selskaberne – der tilsyneladende havde tilknytning til en russisk bank – var så tilpas lyssky, at hele tvisten var uærbar. I så fald er bestemmelsen oplagt relevant. Men hvis forholdet er det, at Sø- og Handelsretten (blot) har vurderet, at sagen henhører under en offentlig myndighed, ville rette reaktion formentlig have været afvisning på grund af manglende retlig interesse. En tilsvarende løsning adopterede Sø- og Handelsretten i U 2009.1618 SH (hvor sagen dog forinden havde været indbragt for det relevante branchenævn).

Værneting

U 2020.xxxx Ø – Østre Landsrets kendelse af 21. januar 2020 – om retsplejelovens § 226, stk. 1

Sagsnr. BS-46851/2019 – Den optagne kendelse indeholder aktuelt kun domshoved.

Landsretten tilbageviste en sag, der af byretten var henvist til afgørelse i landsretten i 1. instans under henvisning til, at sagens hovedspørgsmål – hvorvidt sagsøger havde været udsat for krænkelse omfattende af EMRK art 3 under anbringelse i en plejefamilie – ved flere lejligheder havde været prøvet ved Højesteret og Østre Landsret (således eksempelvis U 2018.2013 H og U 2017.3272 Ø).

De principielle spørgsmål var ved disse tidligere sager afklarede, og da den nye sag derfor hovedsageligt vedrørte en konkret bevisvurdering, burde den starte i byretten som 1. instans.

Sagsførelse og sagsportalen

U 2020.xxxx H – Højesterets kendelse af 11. februar 2020 – om indgivelse af kæreskrift via e-mail

Sagsnr. BS-42968/2019

I en sag behandlet på den digitale sagsportal indgav kærendes advokat kæreskrift (vedrørende omkostningsfastsættelse) på e-mail afsendt på dagen for fristens udløb. Begrundelsen herfor var ifølge advokaten, at knappen »opret appel« ikke virkede.

Landsretten kontaktede herefter telefonisk Domstolsstyrelsen, der oplyste, at man ikke var bekendt med tekniske problemer den pågældende dato – og ikke generelt var bekendt med problemer med funktionen »opret appel«. Herefter afviste landsretten kæremålet.

Da kærrende med Procesbevillingsnævnets tilladelse forsøgte at appellere denne afgørelse til Højesteret, opstod samme problem. Klog af skade (må man formode), rettede advokaten denne gang straks henvendelse til Domstolsstyrelsens IT-support, der ikke umiddelbart var i stand til at løse problemet.

Højesteret fandt på denne baggrund, at kæreskriftet indgivet på e-mail var rettidigt og hjemviste sagen. Afgørelsen er interessant på flere punkter.

For det første bekræfter afgørelserne i begge instanser, (1) at det i sager behandlet på den digitale sagsportal er et absolut krav, at kommunikation sker via platformen, men (2) at der konkret kan bortses herfra, hvis tekniske problemer konkret forhindrer dette.

Anden del af dette udsagn fører til et – vil de fleste nok mene – rimeligt resultat, men er samtidig måske en opblødning i forhold til tidligere tiders praksis. I telefaxens tid fastslog Højesteret således i U 2000.2461 H, at det var partens egen risiko, at en ankestævning, der blev forsøgt fremsendt fra ca. 30 minutter før kontortids afslutning, på grund af problemer med landsrettens fax ikke kom frem. På dette punkt har den tiltagende afhængighed af teknologiske løsninger – og fremkomsten af et decideret krav om at benytte en bestemt teknologisk løsning, måske banet vejen for en mere pragmatisk tilgang. Denne »nye« linje er udtrykkeligt forudsat i lovforslag til digitalisering af den civile retspleje (LFF 2017/22), jf. bemærkningerne til § 349, stk. 1 og § 372, stk. 2.

For det andet viser afgørelsen, at *bevisbyrden* for de påståede tekniske hindringer påhviler parten, og at kravene hertil er ganske strenge. Det er i denne sammenhæng lidet betryggende at følge netop denne sags gang gennem systemet – og man kan blot glæde sig over, at det konkrete tekniske problem

viste sig på ny ved appellen til Højesteret, idet sagen ellers formentlig ville være endt med en stadfæstelse.

Forløbet viser, at Domstolsstyrelsen langt fra kan forventes at fange alle tekniske problemer, og lektien til advokater må derfor være, at man at dokumentere eventuelle udfordringer (eksempelvis ved screenshots) samt tage kontakt til Domstolsstyrelsen straks problemet opdages. Alternativt kunne man selvfølgelig indgive processkrifter i god tid – men det bliver næppe nogensinde normen.

U 2020.xxxx H – Højesterets kendelse af 24. februar 2020 – om retten til at afgive kærereplik

Sag 58/2019

I denne sag, der i de underliggende instanser vedrørte spørgsmålet om retlig interesse i en konkursbegæring, havde landsretten truffet afgørelse alene på baggrund af ét processkrift fra hver af parterne.

Konkursrekvirenten kviede sig ved Højesteret over, at landsretten ikke havde fastsat frist for eventuelle supplerende bemærkninger (kærereplik). Rekvirenten havde af egen drift indleveret en kærereplik pr. e-mail, der imidlertid først blev modtaget i landsretten 40 minutter efter denne havde stadfæstet byrettens kendelse og derfor ikke kunne tages i betragtning, jf. retsplejelovens § 397, stk. 1, 2. pkt.

Højesteret fandt under de foreliggende omstændigheder ikke, at landsretten herved havde begået rettergangsfejl, idet Højesteret lagde vægt på, at kendelsen først var afsagt 10 dage efter fallentens afgivelse af kæresvarskrift, og at rekvirenten derfor havde haft mulighed for at meddele landsretten, at man ønskede frist for yderligere skriftveksling. Resultatet er under de konkrete omstændigheder både i overensstemmelse med lovens ordlyd og formål, jf. den rammende diskussion om kontradiktion i kæremål i *Buhls* artikel i FM 203.36, og udfaldet er derfor ikke overraskende. Det udestående spørgsmål er så, hvor mange dage der »skal gå« fra sidste kæreprocesskrift til kendelse afsiges?

Højesteret ændrede i øvrigt landsrettens kendelse, idet Højesteret vurderede, at rekvirentens (underbyggede) ønske om at få afdækket muligt omstødelige dispositioner gav retlig interesse i konkursbegæringen. Rekvirenten fik således de facto prøvet – og opnåede også medhold i – de supplerende synspunkter under 3. instansbehandlingen.

U 2020.xxxx Ø – Østre Landsrets kendelse af 11. februar 2020 – om prøvelse af advokatpålæg

Sagsnr. B-936-19

I denne sag – om advokatpålæg under en umiddelbar fogedforretning – har Østre Landsret dels præciseret en lidt speciel

krølle på retsplejelovens § 259, stk. 2, 2. pkt. om appel af afgørelser om advokatpålæg, dels forholdt sig til retsmidlets anvendelse under umiddelbare fogedforretninger.

Det følger af denne bestemmelse, at advokatpålæg ikke kan indbringes for højere ret. Hvis manglende efterkommelse af et advokatpålæg fører til udeblivelsesvirkning, kan landsretten imidlertid under en appel af denne afgørelse – der i tilfælde af afvisning/udeblivelsesdom kan indgives af parten selv, idet advokatpålægget ved sagens afslutning har udtjent sin funktion (tilsvarende U 1996.582 Ø og U 2003.2645/1 Ø) – prøve grundlaget for advokatpålægget.

Der er tale om en speciel undtagelse til appelbegrænsningen, der dog ikke er uden fortilfælde. I U 2009.2047 Ø foretog landsretten en præjudicial vurdering af muligheden for overhovedet at meddele advokatpålæg i småsager. Også i Østre Landsrets kendelse af 6. september 2013 har der – måske – været en indirekte prøvelse, jf. kommentaren i FM 2013.244.

Det er i denne sammenhæng værd at fremhæve, at landsretten udtrykkeligt alene udtaler sig om (og prøver) advokatpålæggets *hjemmel* – her spørgsmålet om reglens anvendelse under en fogedforretning. Selvom præmisserne i den seneste sag indeholder en mere direkte prøvelse end de tidligere sager, er genstanden den samme som i 2009-afgørelsen, og det er absolut ikke givet, at landsretten også ville have set sig kompetent til en præjudicial prøvelse af andre dele af byrettens vurdering.

Bevisførelse og syn og skøn

U 2020.800 V – om fremlæggelse af ensidigt indhentede erklæringer til brug for supplerende spørgsmål

Det synes efterhånden at været blevet, at nyhedsbrevet skal gennemgå mindst en afgørelse om parter ønske om at fremlægge ensidigt indhentede erklæringer til brug for supplerende spørgsmål til – og ofte reelt indsigelser imod – skønsbesvarelser. Det har hidtil ofte været med henvisning til U 2020.282 H, men i den seneste sag var temaet/vinklen faktisk ny.

I sagen bestod de ensidigt indhentede erklæringer i 2 udtalelser fra Det Veterinære Sundhedsråd om, hvordan en dyrelæge en situation svarende til den omtvistede bør agere. Byretten – der traf afgørelse før U 2020.282 H – karakteriserede de 2 udtalelser som de facto skønserklæringer og afviste fremlæggelsen. Denne vurdering blev ændret i landsretten.

Det udslagsgivende var for landsretten, at Det Veterinære Sundhedsråd efter dyrlægeloven og en i medfør heraf udstedt bekendtgørelse faktisk er kompetent til at afgive udtalelser (i straffesager. Indtil 2016 havde rådet haft tilsvarende beføjelser i civile sager, og de pågældende udtalelser var afgivet

inden denne dato). I trykt praksis har udtalelser fra rådet primært været fremme i straffesager, men i hvert fald i et enkelt tilfælde har retten tilladt indhentelse (ikke fremlægelse) af en erklæring fra rådet, jf. Tfl 2011.104 V

Præmisserne leder tankerne hen på reglerne om Retslægerådet, og det er under alle omstændigheder ikke overraskende, at erklæringer fra et organ, der netop af lovgiver var givet denne opgave, blev tilladt fremlagt i en retssag, jf. herved U 2004.1847 H. Denne forståelse er udtrykkeligt forudsat i de specielle bemærkninger til retsplejelovens § 209 a (LFF 2016/20), der sidestiller det Veterinære Sundhedsråd med netop Retslægerådet.

Resultatet vil nok i dag blive det samme, men det forekommer efter ændringen af bekendtgørelsen om Det Veterinære Sundhedsråd mere oplagt at henvise til 2020-afgørelsen fra Højesteret.

U 2020.881 Ø – om skønsmands juridiske vurdering og honorar

En skønsmand havde i sin skønserklæringer dels foretaget uanmodede beregninger, dels fremsat juridiske vurderinger. Byretten fandt, at skønserklæringen som konsekvens heraf var uegnet til brug for sagen, og at skønsmanden ved det passerede havde bragt sig i et modsætningsforhold til den ene part. Der skulle derfor foretages nyt syn og skøn, jf. retsplejelovens § 209.

Både by- og landsret fandt i lyset heraf, at skønsmanden ikke kunne kræve sig tillagt honorar, jf. § 208. Resultatet er fuldt ud i overensstemmelse med en tilsvarende afgørelse fra Vestre Landsret trykt i U 2016.561 V. I FM 2018.59 konkluderes det mere generelt, at "Såfremt en part påviser sådanne fejl ved skønserklæringen, at de må udgå som bevis i sagen, og fejlen alene kan henføres til skønsmanden, tillægges skønsmanden som udgangspunkt slet ikke honorar, jf. U 2016.561 V og U 2007.2312 Ø"

Udeblivelse og lovligt forfald

U 2020.xxxx V – Vestre Landsrets dom af 8. januar 2020 – dokumentation for lovligt forfald

Sagsnr. BS-48660/2018 – Den optagne kendelse indeholder aktuelt kun domshoved.

Appellanten var forud for hovedforhandlingen blevet syg, hvorfor partens advokat anmodede om udsættelse. Da landsretten afslog anmodningen, udtrådte advokaten, som "ikke ønskede at føre sagen uden A's deltagelse", og landsretten udsatte derfor sagen på dokumentation for, at appellanten havde haft lovligt forfald.

Appellanten fremsendte herefter erklæring fra egen læge, der oplyste, at han efter telefonisk konsultation havde vurderet, at appellanten var ude af stand til at møde. Denne forklaring var efter landsrettens opfattelse – da diagnosen *alene* byggede på appellants egne oplysninger – utilstrækkelig, og sagen blev derfor afvist.

Netop spørgsmålet om lovligt forfald er jævnlige oppe, både i trykt praksis, i den juridiske litteratur (de to artikler i U 2001B 322 og U2020B 1 fortjener fremhævelse) og dukker givetvis endnu oftere op i »den virkelige verden«. Praksis fra Højesteret er grundlæggende dén, at en udførlig lægeerklæring på oplyst grundlag er tilstrækkelig dokumentation. Vestre Landsrets afvisningsdom er et af flere eksempler fra landsretterne på, at opfyldelse af sidstnævnte kriterium som udgangspunkt kræver fysisk undersøgelse, jf. herved U 2016.132 Ø og U 2015.2944 Ø. Det er i denne sammenhæng værd at fremhæve, at Højesteret i U 2019.492 H har fastslået, at en lægeerklæring udfærdiget efter fysisk konsultation er tilstrækkelig, også selvom erklæringen fortrinsvist bygger på pågældendes egne oplysninger.

Anke- og kærebegrænsninger (appel)

U 2020.xxxx H – Højesterets kendelse af 7. februar 2020 – om beløbsbegrænsningen i § 368 ifb. kære af boligrettens dom om afvisning

Sagsnr. BS-35485/2018

Højesteret fastslog, at en dom om afvisning (på grund af overskridelse af fristreglen i boligreguleringslovens § 43, stk. 2) afsagt af boligretten er omfattet af retsplejelovens § 391, stk. 3 (om afvisning på grund af fristoverskridelse).

Rette appelform for sådanne afgørelser er derfor kære, jf. også retsplejelovens § 369, stk. 3, 1. pkt., og dommen var derfor ikke undergivet den beløbsmæssige begrænsning (20.000 kr.) i retsplejelovens § 368, stk. 1, 2. pkt., der efter sin ordlyd kun omfatter *anke af domme*, mens den beløbsmæssige begrænsning af kæremål i § 389, stk. 2, alene omfatter afgørelser om *sagsomkostninger*.

Højesteret tilføjer som led i begrundelsen – af almen interesse – udtrykkeligt, at appelbegrænsningen i § 368, stk. 1, 2. pkt. alene omfatter de udtrykkeligt nævnte afgørelser.

U 2020.xxxx Ø – Østre Landsrets kendelse af 18. februar 2020 – om påstand nedlagt i ankesvarskrift (kontraanke unødvendig)

Sagsnr. BS-46405/2019 - Den optagne kendelse indeholder aktuelt kun domshoved.

Appelindstævnte, der for byretten havde fået delvist medhold, nedlagte i ankesvarskrift indleveret efter ankefristens udløb påstand om betaling af samme beløb, som påstået for byretten. Af uransagelige grunde påstod appellanten denne påstand afvist.

Landsretten fastslår med henvisning til retsplejelovens § 377 (må man formode. Det optagne domshoved henviser fejlagtigt til § 375) og § 382, stk. 1 e.c., at en appelindstævnt – naturligvis, fristes man til at sige – i ankesvarskriftet kan nedlægge anden påstand end stadfæstelse.

Oprejsningsbevillinger

U 2020.xxxx H – Højesterets kendelse af 21. februar 2020 – om tilladelse til at kære efter fristens udløb

I denne sag om kære af en fogedretsafgørelse, jf. retsplejelovens § 640, jf. § 586, stk. 4, meddelte Højesteret undtagelsesvist oprejsningsbevilling med henvisning til, at retsbog fra mødet i fogedretten ved en fejl først var sendt på dagen for kærefristens udløb, og at fogedretten (måske) telefonisk havde oplyst, at fristen på grund af fejl ved fremsendelsen ville blive udsat.

Afgørelsen vedrører kun direkte kære af fogedrettens afgørelser, men de anvendte kriterier er universale for meddelelse af oprejsningsbevilling. Sagen kan således føjes til overskriften »oprejsningsbevilling på grund af rettens fejlinformation« sammen med bl.a. U 2003.2303 Ø og U 2014.1647 Ø (om kære) samt U 2015.36 H (om anke i en sammenlignelig situation).

Samtlige de nævnte afgørelser kan i et lidt bredere perspektiv anskues som specielle tilfælde af den mere generelle regel, at parterne som udgangspunkt må kunne disponere i tillid til rettens dispositioner – et tema, som i flere tidligere nyhedsbreve er rejst i relation til spørgsmålet om valg mellem anke og kære (når byretten har truffet afgørelse i forkert form) og er behandlet i den glimrende artikel »sagen optaget til afgørelse« i festskriftet i anledning af retsplejelovens 100 år.

U 2020.xxxx H – Højesterets kendelse af 25. februar 2020 – om bevis for rettidig kære

Sagsnr. 111/2019

En selvmøder havde, ifølge eget udsagn, tre gange indgivet kæreskrift til fogedretten via e-mail, men kunne for Højesteret ikke dokumentere dette ved fremlæggelse af automatisk genereret bekræftelsesmail. Højesteret fandt på denne baggrund ikke, at kærrende havde løftet bevisbyrden for rettidig kære.

Sagen har nok kun begrænset almen interesse (uden for fогedretsprocessen), idet langt de fleste sager behandles på sagsportalen. Som det fremgår af ovennævnte afgørelse, kan parter imidlertid også i disse sager komme i en situation, hvor appel skal indgives via e-mail. Kendelsen er i så henseende en bekræftelse af, at bevisbyrden for et brev fremkomst påhviler afsenderen (U 2014.137 H og U 2013.849/1H), og en udmærket påmindelse om værdien af at gemme bekræftelsesmails fra retten – et råd som med fordel kan følges i de fleste sammenhæng.

FM 2020.9 – genoptagelsesansøgning fremsat efter mere end 4 uger

Vestre Landsret fandt ikke grundlag for at bortse fra 4 ugers fristen i retsplejelovens § 367, i et tilfælde, hvor sagsøgte som begrundelse havde henvist til, at man ikke var blevet bekendt med udeblivelsesdommen publiceret på minretssag.dk.

Landsretten fandt det ikke godtgjort, at den manglende opmærksomhed på sagsportalen – der som bekendt er obligatorisk – var undskyldelig. Det har for afgørelsen formentlig spillet ind, men næppe været udslagsgivende, at sagsøger ved at indgive begæringen om genoptagelse på sagsportalen havde dokumenteret sin opmærksomhed på og evne til at benytte denne.

U 2020.xxxx V – Vestre Landsrets kendelse af 6. februar 2020 – ikke oprejsningsbevilling ved direktørs dødsfald

Sagsnr. BS-46064/2019-VLR - Den optagne kendelse indeholder aktuelt kun domshoved

Landsretten stadfæstede boligrettens kendelse, hvorefter den omstændighed, at et selskabs direktør og eneejer i perioden mellem Huslejenævnets afgørelse og udløbet af fristen for indbringelse af afgørelsen for boligretten afgik ved døden, ikke udgjorde sådanne særlige omstændigheder, at der var grundlag for at fravige fristen.

Udmåling af sagsomkostninger (tema om isoleret bevisoptag)

U 2020.xxxx H – Højesterets dom af 7. februar 2020 – ophævelse af sagsomkostninger på trods af frifindelse

Sagsnr. 75/2019

I en sag om overpris ved salg af andelslejligheder nåede alle instanser frem til, at prisen var fastsat for højt. Sælgerne ifaldt derfor ansvar, mens valuaren blev frifundet med henvisning til, at der ikke var bevist et tab.

Da sagen for by- og landsret hovedsageligt havde vedrørt spørgsmålet om, hvorvidt vurderingen var forkert, og dermed hvorvidt valuaren ved ansvarspådragende fejl havde været årsag til tvisten, blev valuaren trods dette ikke tilkendt sagsomkostninger. Afgørelsen er et (trods alt sjældent) eksempel på ophævelse af sagsomkostninger, når den vindende part har givet anledning til sagen, jf. tilsvarende U 2007.2325 Ø.

U 2020.xxxx V – Vestre Landsrets kendelse af 7. januar 2020 – om sagsomkostninger mellem to sagsøgte ved frafald af friholdelsespåstand

Sagsnr. BS-53457/2019 - Den optagne kendelse indeholder aktuelt kun domshoved.

I en erstatningssag anlagt mod tre parter, nedlagde hver af de sagsøgte frifindelsespåstand over for hverandre. Sagen blev afsluttet ved et forlig, hvorefter to af de sagsøgte (H og S) hver betalte kr. 100.000 og hævdede sagen over for den tredje (D). Herefter frafaldt H sin friholdelsespåstand over for D, der påstod sig tilkendt sagsomkostninger.

Landsretten fandt, at der i en sådan situation skulle udmåles takstmæssige sagsomkostninger (under behørig hensyntagen til, at sagen var afsluttet på et tidligt tidspunkt), idet friholdelsespåstanden konkret havde påført D en økonomisk risiko.

Afgørelsen bekræfter, at der som udgangspunkt skal ske sædvanlig udmåling af sagsomkostninger i ethvert partsforhold, hvor parterne overfor hinanden har nedlagt påstande.

Det fremgår dog ikke klart, at landsretten ved udmålingen har taget højde for, at friholdelsespåstande almindeligvis kun medfører begrænsede meromkostninger, og det er derfor heller ikke klart, om afgørelsen fuldt ud flugter med den foreliggende praksis. I U 2013.2433 V fandt landsretten kun grundlag for at pålægge medsagsøgte at erstatte advokatudgifter med den »merudgift«, friholdelsespåstanden havde givet anledning til. Samme ræsonnement – om end under lidt andre omstændigheder – er udtrykt i U 2008.2287 V.

U 2020.xxxx V – Vestre Landsrets kendelse af 23. januar 2020 – sagsomkostninger efter skønsforretning

Sagsnr. BS-42535/2019

Under et isoleret bevisoptag, der havde til formål at afklare, om tingsskade kunne skyldes basisk støv (for hvilket skønsindstævnte ville være ansvarlig), vurderede skønsmanden, at netop basisk støv var en *mulig* årsag til skaden. Det blev under landsretssagen oplyst, at en stævning på baggrund af erklæringen var under udarbejdelse.

Selvom det ikke på baggrund af skønserklæringen entydigt kunne fastslås, at skaden skyldtes forhold, for hvilke skønsindstævnte muligvis var ansvarlig, havde rekvirenten krav på sagsomkostninger.

Den interessante – og generelt formulerede – præmis i afgørelsen, er landsrettens vurdering at, at "det ikke kan udelukkes, at der kan gøres et ansvar gældende", og at indstævnte *derfor* skal betale omkostninger. Formuleringen flugter fuldstændig med U 2001.2371 H, der imidlertid omhandlede det omvendte spørgsmål (om en skønsrekvirent, der efterfølgende valgte ikke at udtage stævning, kunne pålægges at betale sagsomkostninger).

2001-afgørelsen knæsatte et såkaldt materielt kriterium, der i 2014 fik plads i forarbejderne til § 343, stk. 3 (se om dette kriterium U 2017B 407 samt landsrettens – meget pædagogiske – begrundelse omtalt i FM 2018.69 med omtale af samme artikel). Indførelsen af § 343, stk. 3 gav samtidig retterne mulighed for at tilkende skønsrekvirenten omkostninger, hvor der før ændringen alene træffes afgørelse om omkostninger til skønsindstævnte. Formuleringen er efterfølgende benyttet af Højesteret i U 2019.1247 H, hvor skønsindstævnte netop blev pålagt at betale sagsomkostninger og er herudover som nævnt omtalt af landsretten i FM 2018.69.

Det var trods dette ikke for mig oplagt, at den valgte præmis egner sig i den seneste sag. I 2019-afgørelsen fastslog Højesteret, at skønsforretningen primært havde vedrørt spørgsmålet om tilstedeværelsen af mangler. Da disse var konstateret, og da ikke kunne udelukkes, at indstævnte kunne gøres ansvarlig, blev rekvirenten tillagt sagsomkostninger. Kriteriet "ikke udelukkes" knyttede sig således i 2019-afgørelsen til den juridiske vurdering.

Omvendt var situationen i den seneste afgørelse fra Vestre Landsret imidlertid den, at usikkerheden ("ikke udelukkes"-kriteriet) knyttede sig til det , som skønsklæringen skulle afdække. Her gør de hensyn, der i 2017-artiklen fremdrages til støtte for præmissens hensigtsmæssighed (ønsket om at undgå en forhåndsprøvelse af sagens juridiske spørgsmål), sig ikke gældende med samme styrke – man er vel her tværtimod i kernen af vurderingen af, hvem der kan siges at have fået medhold i skønsforretningen.

U 2020.879 V og U 2020.884 Ø – Tidspunktet for anmodning om afgørelse om sagsomkostninger

I disse *meget* specielle sager, har Vestre og Østre Landsret samstemmigt taget stilling til, hvornår parterne i en sag om isoleret bevisoptag kan/skal bede om en omkostningsafgørelse efter § 343, stk. 3.

I sagen ved Vestre Landsret anmodede rekvirenten næsten 7 måneder senere om en omkostningsafgørelse. Ventetiden havde den ganske rimelige begrundelse, at der i mellemtiden havde været retssag, der imidlertid endte i et forlig uden stillingtagen til omkostninger ved det isolerede bevisoptag.

I sagen ved Østre Landsret blev anmodningen – tilsyneladende uden nogen særlig grund – først fremsat godt et år (!!) senere.

Hverken Østre eller Vestre Landsret fandt, at der kunne indlæses en frist for anmodning om afgørelse om sagsomkostninger. Da den sene anmodning ikke havde forhindret skønsindstævnte i at varetage sine interesser, var byretten kompetent til at træffe afgørelse som sket.

Afgørelsen må læses i lyset af retsplejelovens § 343, stk. 3's tilblivelseshistorie, der da også udtrykkeligt fremdrages i begge landsretters præmisser. I den til grund for bestemmelsen liggende udvalgsrapport, havde Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene lagt op til en frist på 3 måneder for anmodninger om sagsomkostninger. Denne anbefaling omtales udtrykkeligt i lovforslaget (LFF 178/2014), jf. pkt. 2.1.2.1.1.3.5, men fristen fandt ikke vej ind i loven.

Det er i sammenhængen værd at bemærke, at forfatteren i FM 2018.59 (afsnit 7.1 ved note 39) med henvisning til de nævnte forarbejder har lagt en frist på 3 måneder til grund. Lige så interessant er det, at Østre Landsret i 2016 (U 2016.2215 Ø) ved vurderingen af, om omkostningsfastsættelsen kunne udskydes til den efterfølgende retssag, tillagde det selvstændig betydning, at anmodning om omkostningsfastsættelse var fremsat inden for 3 måneder.

Omvendt var det i »Syn og Skøn« (6. udgave s. 261) fremhævet, at bestemmelsen ikke fastsatte en frist. Hertil kan lægges, at Vestre Landsret i den jyske pendant til U 2016.2215 Ø (U 2016.3824 V) er tavs om 3 måneders-fristen, idet Vestre Landsret alene forholdte sig til, at begæringen er fremsat inden indgivelse af stævning).

Med de to enslydende afgørelser må spørgsmålet anses for afklaret, i hvert fald indtil Højesteret måtte få lejlighed til at se på emnet.

U 2020.925/1 V – sagsomkostninger i afvist sag om isoleret bevisoptag

I en sag om isoleret bevisoptag havde rekvirenten overset, at parterne i deres entrepriseaftale havde vedtaget voldgift (formentlig ved VBA). Byretten afviste som konsekvens af voldgiftsklausulen den anlagte sag, og spørgsmålet var herefter, om det gav anledning til sagsomkostninger og i bekræftende fald med hvilket beløb.

Dette spørgsmål besvarede både by- og landsretten bekræftende. Skønsindstævnte, der i sagen havde nået at indgive processkrift (med påstand om afvisning), blev derfor tilkendt sagsomkostninger med kr. 5.000 – et beløb, man godt kunne forestille sig, udviklede sig til det nye standardbeløb i sager om isoleret bevisoptag, der uden efterfølgende skriftveksling om emnet afvises efter påstand fra skønsindstævnte.

Vestre Landsrets dom af 28. februar 2020 – sagsomkostninger i Løkken Sparekasse

Sagsnr. B-0426-11 – Den publicerede afgørelse indeholder kun rettens præmisser

Sidste måned omtalte jeg Vestre Landsrets omkostningsudmåling i "formentlig mest omfattende sag, der hidtil er behandlet ved domstolene her i landet" (ebh-dommen). Blot en måned efter har Vestre Landsret afgjort den næste store erstatningssag mod en bankledelse (Løkken Sparekasse-dommen).

Både beløb, og navnlig omfang, var i Løkken Sparekasse trods alt mindre. En sagsgenstand på 275 mio. (sml. 700 mio. pr. sagsøgte i ebh), 51 retsdage (mod 149 i ebh), 25.000 siders ekstrakt (mod 80.000 siders bilag i ebh), og "kun" godt 100 siders præmisser (mod over 200 i ebh). Men det er trods alt stadig en ganske betydelig sag, og udmålingen er derfor naturligvis sket efter en friere bedømmelse af sagens omfang. Det er derfor – på samme måde som sidste måneds omtale af ebh-dommen – interessant at se på, hvilke individuelle faktorer, landsretten tillægger betydning. Landsretten fremhæver i præmisserne udtrykkeligt:

- 1) Sagens genstand (275 mio. under hele forløbet)
- 2) De enkelte sagsøgtes mulighed for at koordinere arbejdet med hverandre (uanset, om der faktisk skete koordinering), jf. præmisserne i ebh-sagen og Højesterets præmisser i Roskilde Bank-sagen (U 2019.2639 H).
- 3) På samme som i ebh-sagen fremhæves særskilt i forhold til ekstern revision, at revisions selskabet måtte forholde sig både til anbringender fremsat over for de enkelte bestyrelsesmedlemmer og over for revisions selskabet. Sagen var således mere omfattende/kompleks for ekstern revision (der i et vist omfang førte "begge" sager).
- 4) I forhold til ekstern revision fremhæves dernæst som omkostningskrævende skridt, at der under sagen var afholdt syn og skøn samt indhentet responsum fra FSR.

Efter en samlet vurdering fastsættes sagsomkostningerne til 5 mio. kr. ekskl. moms for advokaterne for hvert ledelsesmedlem (i ebh-sagen var de tilsvarende omkostninger 12 mio.) og 7,5 mio. til ekstern revisor.

Øvrige spørgsmål

U 2020.xxxx Ø og U 2020 xxx Ø – Østre Landsrets kendelser af 4. og 17. februar 2020 – om domsmands habilitet

Sagsnr. S-2976-19 og S-296-20 – De optagne kendelser indeholder aktuelt kun domshoved.

Det følger af retsplejelovens § 66, stk. 1, at domsmænds habilitet bedømmes efter samme regler som dommere (jf. om disse § 61). Selvom vurderingen nok influeres af, at der er tale om strafferetlig forfølgning – og at EMRK art. 6 som følge heraf har en særlig rolle – kan man som procesmand godt orientere sig i sådanne afgørelser.

I den første sag fandt landsretten, at den omstændighed, at to domsmænd, der havde deltaget under en forudgående straffesag (hvor byretten – og dermed domsmændene – fandt vedkommende skyldig, men landsretten siden frifandt), var inhabile under en efterfølgende erstatningssag mod Statsadvokaten for København.

I den anden sag fandt landsretten ikke, at den omstændighed, at en domsmands *ægtefælle* havde overværet retsmøder og ført samtaler med vidner forud for disses forklaring i retten, gjorde domsmanden inhabil, idet ægtefællen hverken med domsmanden eller vidnerne havde drøftet retlige spørgsmål.

U 2020.751 SH – om forståelsen af retsplejelovens § 413, nr. 3 og § 411, stk. 1

Allerede fordi sagsøger efter dennes første henvendelse til sagsøgte om muligt uberettiget anvendelse af sagsøgers navn først havde fulgt op næsten 2 år senere, var det ikke godtgjort, at formålet ville forspildes ved at henvise sagsøger til at udtage stævning i en almindelig civil sag. Betingelsen for at iværksætte forbudssag efter § 413, nr. 3, var derfor ikke opfyldt.

En under sagen nedlagt *anerkendelsespåstand* blev afvist med henvisning til, at forbudssager efter § 411 alene kan føre til nedlæggelse af forbud eller påbud. Det fulgte efter Sø- og Handelsrettens opfattelse heraf, at der ikke under forbudssager kan pådømmes påstande om anerkendelse.

U 2020.865 Ø – om forkyndelse efter retsplejelovens § 163, stk. 2

I en straffesag fandt landsretten, med henvisning til princippet i retsplejelovens § 163, stk. 2 (om forkyndelse i civile sager), at forkyndelse var sket, idet anklagede havde meddelt sin advokat, at han på grund af en speciallægetid var forhindret i at deltage på retsmødet.

Landsretten fandt ikke overraskende, at denne mail dokumenterede, at indkaldelsen faktisk var kommet til anklagedes kundskab.

Publicerede domme

Ugeskriftet for Retsvæsen har i februar publiceret følgende afgørelser, der er omtalt i nyhedsbrevet for januar samt tidligere nyhedsbreve som angivet:

- U 2020.524 H (vejstribesagen) – forrentning af tilbagebetalte sagsomkostninger (december)
- U 2020.768 H – sagsomkostninger ved adcitation, hvor adciterede havde givet anledning til sagen (december)
- U 2020.787 H – om tidspunktet for vurdering af betingelser for fri proces (december)
- U 2020.803 H – om retsplejelovens § 368, stk. 4
- U 2020.845 H – kompetencefordelingen mellem Arbejdsretten og de almindelige domstole
- U 2020.877 H – afslag på oprejsningsbevilling i konkurskarantænesag
- U 2020.938 H – om fremlæggelse af ensidigt indhentede erklæringer
- TFA 2020.36/1 (U 2020.166 Ø) – om valget mellem anke og kære (november)

Kristian Torp
E, kto@holst-law.com
T, +45 8934 1162
M, +45 3010 2223